

Nr 104.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förvärvande för telegrafverkets räkning av vissa tomter i Göteborg; given Stockholms slott den 14 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Th. Borell.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 14 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDBIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Borell anför:

I skrivelse den 31 januari 1930 har *telegrafstyrelsen* gjort framställning om förvärvande för telegrafverkets räkning av vissa tomter i Göteborg, å vilka tomter skulle uppföras för verket erforderliga förrådsbyggnader.

I sin skrivelse anför styrelsen till en början beträffande nu rådande förhållanden vid förrådet i Göteborg följande:

Anordningarna för telegrafverkets i Göteborg förlagda förråd, som är avsett att tillgodose materialbehovet icke blott i Göteborg utan i hela det distrikt, vartill Göteborg hör, hava sedan långt tillbaka varit mindre tillfredsställande.

Största delen av de utrymmen, telegrafverket för närvarande disponerar för ändamålet, utgöres av en i närheten av Olskrokens järnvägsstation belägen tomt om 3,200 kvadratmeter, som telegrafverket fått tills vidare förhyra av statens järnvägar mot en årlig ersättning av 1 krona per kvadratmeter. Då utrymmet å denna tomt i följd av verkets oavbrutet förtgående utveckling blev alltmera otillräckligt, avskiljdes från förrådet sådan materiel, som var avsedd för Göteborgs stad och dess omnejd, och förlades denna materiel till en tomt om 1,900 kvadratmeter, som förhyrdes av Göteborgs stad. Vidare har statens järnvägar, jämväl mot samma hyra som ovan nämnts, till telegrafverket upplåtit ytterligare en tomt om 800 kvadratmeter, som användes till stolpupplag.

Såsom förrådslokaler disponeras dessutom vissa utrymmen inom telegrafverkets fastigheter vid Kasärntorget och Fjärde Långgatan. Sålunda förvaras i källaren till den förra fastigheten en del finare materiel, och i den senare fastigheten befinner sig apparatlagret och är där jämväl inrymd en mindre reparationsverkstad för apparater. De inom sistnämnda fastighet disponerade utrymmena måste emellertid inom en snar framtid tagas i anspråk för en planerad ny automatstation för stadsdelen Masthugget.

De av telegrafverket förhyrda tomterna, som äro angivna å en vidfogad ritning, ligga inom det område, som beröres av den under utbyggnad varande centralbangården. I följd härav har en del av de ursprungliga byggnaderna å tomterna måst rivras eller flyttas. En byggnad, som till ersättning härför förhyrts av statens järnvägar, är av mindervärdig beskaffenhet. Även de övriga byggnaderna, som uppförts av telegrafverket och vilka på grund av sin enkla beskaffenhet lämpligare kunde benämnas skjul, äro otillräckliga, otidsenliga och bristfälliga på grund av sin ålder. I följd av bangårdsregleringen har ett å den största tomten förut befintligt järnvägsspår måst borttagas, vilket medfört extra kostnader för lossning och lastning, vilka kostnader kunna uppskattas till 4,800 kronor per år. Lastspår till den från staden förhyrda tomten saknas jämväl. Merkostnaderna för lossning och lastning med anledning härav uppskattas till 1,200 kronor per år.

Styrelsen anför vidare att, då förrådslokalernas splittrade läge givetvis medförde svårigheter för förrådsförvaltningen i form av minskad överskådlighet över det på ett flertal håll fördelade lagret samt tidsspillan och ökade kostnader för förrådets drift, ett rationellt ordnande av förrådets lokalfrågor och dessas centralisering sedan länge varit ett önskemål och nu blivit ytterligare aktuellt genom uppkomna nya behov av utrymmen. Härom yttrar styrelsen följande:

Å den förhyrda största tomten finnes, förutom smedja, även en mindre verkstad för reparation av motorfordon. Denna var ursprungligen avsedd enbart för reparation av motorcyklar men har efter hand utökats att omfatta även reparation av bilar. Verkstadslokalen är emellertid alltför trång. Större bilar kunna icke tagas in i densamma utan måste isärtagas på gården utanför verkstaden, varefter de olika delarna få införas i lokalen. Ökat verkstadsutrymme är oundgängligen nödvändigt, såvida reparationsrörelsen fortfarande skall kunna ekonomiskt bedrivas.

Telegrafverkets i Göteborg stationerade automobilpark uppgår för närvarande till 23 fordon, därav 4 personbilar, 5 paketbilar, 7 lastbilar och 7

motoreyklar. Garage är inrättat i telegrafverkets fastighet vid Kasärntorget för personbilarna samt de paketbilar och motorcyklar, vilkas bemanning är stationerad i nämnda fastighet. Några flera fordon rymmas icke där. För lastbilarna samt de paketbilar och motoreyklar, vilka hava sin arbetsbas förlagd till förråden vid Olskroken, saknas ändamålsenliga garage. För tids vinnande böra dessa fordon förvaras i närheten av nämnda förråd. Det har ej lyckats verket att förhyra garage till överkomliga pris i denna del av staden, varför bilarna måste uppställas i skjul eller under bar himmel på den ifrågavarande tomten. Att uppföra ändamålsenliga garage å tomten tillåter ej utrymmet. Då bilarna fara illa av en sådan provisorisk förvaring, är en snar lösning av garagefrågan av behovet påkallad.

En utökning av utrymmena för telegrafverkets distriktsförråd i Göteborg samt detsamma inrymmande i en ändamålsenlig byggnad vore, säger styrelsen, på grund av anförda omständigheter ofrånkomlig. Att på den nuvarande förhyrda marken uppföra en stabilare byggnad kunde styrelsen icke tillråda, då det kunde befaras, att statens järnvägar för bangårdsombyggnaden återfordrade den mark, som för närvarande vore upplåten åt telegrafverket. Statens järnvägar hade icke heller någon annan lämplig mark att erbjuda verket för tillgodoseende av här föreliggande behov. Styrelsens ätgöranden hade därför måst gå ut på att från annat håll få anbud på försäljning till telegrafverket av en tomt, där det bleve möjligt för styrelsen att på ett rationellt och stadigvarande sätt ordna lokalförhållandena för förrådet med tillhörande hjälpverkstäder. Härom anför styrelsen i fortsättningen:

Styrelsens blickar hava därvid fallit på ett av Göteborgs stad till industritomter utbudet område invid Gamlestadvägen, benämnt 17:e kvarteret Gesundaberget i Bagaregården, vilket ur alla synpunkter befunnits särdeles lämpligt för telegrafverkets behov. Det är tomterna nr 2, 3 och 4 inom nämnda kvarter, som styrelsen skulle vilja föreslå till inköp och vilkas belägenhet framgår av en bifogad ritning. Tomternas sammanlagda areal uppgår till 7,335.7 kvadratmeter. Tomtpriset är 14 kronor per kvadratmeter eller sammanlagt 102,699 kronor 80 öre. Intill dessa och bredvidliggande tomter kommer staden att på fritt upplåten mark framdraga ett järnvägslastspår, avsett att få disponeras av tomtägarna mot deltagande i anläggningskostnaderna för spåret. Telegrafverkets andel i kostnaderna beräknas uppgå till cirka 10,000 kronor.

Å de föreslagna tomterna vore det avsett att, såsom med statsmakternas bifall förut skett vid förrådet i Hässleholm inom det närmast angränsande distriktet, uppföra en förrådsbyggnad — inrymmande även garage och erforderliga verkstadslokaler — av sådan beskaffenhet, att materielen kan där förvaras utan risker för att den blir utsatt för skada eller förstörelse. Av samma orsaker, som föranlett att styrelsen icke tidigare varit i tillfälle att framlägga förslag om inköp av tomterna — nämligen att först sökandet efter ny förrådstomt samt sedan förhandlingarna med staden dragit ut på tiden — är styrelsen icke nu beredd förelägga slutgiltigt förslag till den planerade förrådsbyggnaden, utan måste styrelsen låta därmed anstå till avlåtandet av styrelsens kommande skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om anslag till utgifter för kapitalökning för budgetåret 1931/1932. Att frågan om tomtköpet icke kan uppskjutas beror på att staden, enär flera spekulanter på tomterna finnas, icke vill låta sitt anbud gälla längre än att avtal om deras försäljning till telegrafverket kan vara avslutat före den 1 juli 1930.

Beträffande den ekonomiska innebörden av det framlagda förslaget anför styrelsen slutligen:

Följande kalkyl visar, att förrådets tomthyra på den nya platsen, som med hänsyn till läge i förhållande till stadens centrala delar och hamnen blir likvärdig med den nuvarande, trots ökad areal blir obetydligt större än vad nu betalas samt att en driftsvinst på omkring 4,000 kronor per år uppstår därigenom att lastspår till den nya tomten blir tillgängligt. Som tidigare nämnts uppgå de årliga merkostnaderna med anledning av frånvaro av sådant spår till de nuvarande tomterna till (4,800 + 1,200) 6,000 kronor och jämförelsen ställer sig då sålunda:

Årshyra för de nu förhyrda tomterna, 5,900 kvadratmeter,		
respektive 3,200, 665 och 800 kronor	kronor	4,665: —
Merkostnader för lossning och lastning	»	6,000: —
		<hr/>
	Summa kronor	10,665: —
6 % ränta å köpesumman för de till inköp föreslagna tom-		
terna, 7,336 kvadratmeter	kronor	6,162: —
6 % ränta å telegrafverkets andel i anläggningskostnaden		
för lastningsspåret	»	600: —
		<hr/>
	Summa kronor	6,762: —

Det område, som här föreslås till inköp, täcker det nuvarande behovet och ersätter de för närvarande disponerade tomterna. Från distriktsmyndigheterna har framställning gjorts att även en fjärde tomt, liggande i fil med de här föreslagna, skulle inköpas som reserv. Med hänsyn till det relativt stora kapitalutlägg det här är fråga om har emellertid styrelsen, ehuru med stor tvekan, ansett sig böra begränsa framställningen till de tre här förut angivna tomterna.

Styrelsens skrivelse utmynnar i hemställan om anvisande av ett belopp av högst 102,700 kronor till inköp för telegrafverkets räkning av förenämnda tre tomter.

Byggnadsstyrelsen har i utlåtande den 6 februari 1930 förklarat sig icke hava något att erinra beträffande det föreslagna tomtpriset, vilket även med tillägg av telegrafverkets andel i kostnaden för framdragande av ett järnvägs-spår till de avsedda tomterna kunde anses skäligt.

Departements-
chefen.

Av den i telegrafstyrelsens skrivelse framlagda utredningen framgår, att telegrafverkets förrådslokaler i Göteborg äro otillräckliga och otidsenliga samt bland annat på grund av sitt splittrade läge oekonomiska i driften. Vid sådant förhållande och då de för ifrågasvarande ändamål för närvarande förhyrda områdena på grund av ovissheten om upplåtelsens varaktighet icke lämpligen synas kunna utnyttjas för uppförande av en ny förrådsbyggnad, torde det vara nödvändigt att för ändamålet inköpa annan lämpligt belägen mark. Telegrafstyrelsens härutinnan framlagda förslag synes ägnat att tillgodose i förevarande avseende föreliggande behov och önskemål. Den för de till inköp ifrågasatta tomterna betingade köpeskillingen, 102,699 kronor 80 öre, har icke givit mig anledning till erinran. Jag vill därför tillstyrka, att ifrågasvarande tomter förvärvas för telegrafverkets räkning.

Av skäl, som angivits i telegrafstyrelsens skrivelse, har förevarande framställning icke kunnat ingivas inom sådan tid, att anslag för ändamålet kunnat beräknas i förslaget till riksstat för nästkommande budgetår. Sådant anslag torde emellertid ej heller behöva äskas. På sätt i statsverkspropositionen (Utgifter för kapitalökning, bil. 3, sid. 41 och 42) anförts, finnas nämligen medel — för närvarande uppgående till ett belopp av 233,260 kronor — tillgängliga för inköp för telegrafverkets räkning av fastigheter, vilkas förvärvande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut. För gäldande av köpeskillingen för de ifrågavarande tomterna synes erforderlig del av dessa medel lämpligen kunna tagas i anspråk. Enär emellertid anbudstiden medgiver, att ifrågavarande fastighetsförvärv underställes riksdagens prövning, lär så även böra ske.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att tomterna nr 2, 3 och 4 i 17:e kvarteret Gesundaberget i Bagaregården i Göteborg må på sätt i statsrådsprotokollet angivits förvärfvas för telegrafverkets räkning.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.
